

Lorenzo Casini, Uppsala universitet

Perspektiv på mänskligt handlande i Renässansens filosofiska debatt om frihet och determinism

Abstract: Projektet syftar till att undersöka Renässansens filosofiska debatt om frihet och determinism med särskild fokus på aspekter som är relevanta för förklaringen av mänskligt handlande. Under Renässansen reagerade många humanister och skolfilosofer på fatalistiska föreställningar enligt vilka människans liv var underkastad stjärnorna, samt försökte klargöra det sätt på vilket människans fria vilja kan förenas med guds försyn. Trots att dessa debatter varit föremål för undersökning under det senaste århundradet finns ännu inte någon kritisk filosofisk analys av uppfattningarna om mänskligt handlande som föreligger implicita i dem. Projektet syftar till att undersöka dessa debatter utifrån frågor som har att göra med förutsättningarna för moraliskt ansvar, skäl för handling, samt förhållandet mellan känslor och förnuft. Projektet kommer också att försöka klargöra bakgrunden till begrepp om fri vilja, försyn, öde, kontingens och determinism som var förhärskande under Renässansen med syftet att belysa den roll som dessa uppfattningar spelat inom naturfilosofi i allmänhet, samt inom moralfilosofi och förklaringen av mänskligt handlande i synnerhet. Projektet kommer även att diskutera hur religiösa och moraliska värderingar skildes från vetenskapliga och sekulära med avsikt att klarlägga en utveckling som ofta förknippas med tidig modern filosofi och vetenskap.

Perspectives on human action in Renaissance philosophical debates on freedom and determinism

Abstract: The aim of this project is to examine Renaissance philosophical discussions about human freedom and determinism, paying close attention to features playing a role in the explanation of human action. During the Renaissance, many humanists and scholastic philosophers reacted firmly against fatalistic notions that subjugated human life to the stars, as well as tried to clarify the compatibility between the divine government of the world and human free will. Although these debates have attracted much scholarly attention during the last century, there is not yet a critical philosophical analysis of the conceptions of human action implicit therein. The aim of the project is to examine these debates focusing on issues related to the conditions for moral responsibility, reasons for action, and the relation between

actions and emotions. It aims also at trying to clarify the background to Renaissance conceptions of free choice, divine providence, fate, contingency and determinism, in order to determine the function of these notions within natural philosophy, as well as their precise role in moral psychology and the explanation of human action. Finally, this project will also examine the alleged divorce between moral and religious goals on the one side, and scientific, secular ones on the other, in order to bring into clearer view developments more often associated with early modern philosophy.